

เวทีเสวนาเรื่อง “จับตาสถานการณ์น้ำปี 2564: จะเสี่ยงน้ำท่วมใหญ่ไหม”

ดำเนินการโดย

สถาบันคลังสมองของชาติ ร่วมกับ สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช) และเคทการเกษตร

วันที่ 27 สิงหาคม 2564 เวลา 13.30 – 16.00 น. ผ่านทางประชุมออนไลน์

หลักการและเหตุผล

ความแปรปรวนของสภาพภูมิอากาศที่รุนแรงมากขึ้นในปัจจุบันกำลังเป็นที่กล่าวถึงกันในวงกว้าง เพราะได้มีการเชื่อมโยงปรากฏการณ์ดังกล่าวเข้ากับเหตุการณ์ที่นำไปสู่น้ำท่วมใหญ่อันเนื่องจากการเกิดพายุที่พัดกระหน่ำและมีฝนตกในปริมาณสูงอย่างฉับพลันในหลายพื้นที่ของภูมิภาคโลก โดยเฉพาะในช่วง 2 - 3 เดือนที่ผ่านมา พร้อมกับส่งผลให้เกิดอุทกภัยน้ำท่วมหนักในหลายเมืองของหลายประเทศ เช่น การเกิดฝนตกอย่างต่อเนื่องในหลายประเทศของยุโรปตะวันตกและตอนกลางทวีป ส่งผลให้เกิดน้ำท่วมฉับพลันในบริเวณพรมแดนเยอรมนีกับสาธารณรัฐเชก รวมทั้งในออสเตรเลีย เบลเยียมและเนเธอร์แลนด์ในช่วงกลางเดือนกรกฎาคมที่ผ่านมา ต่อจากนั้นอีก 1 สัปดาห์ก็ได้เกิดฝนตกหนักติดต่อกัน 2-3 วัน ในเมืองเจ็จโจวมณฑลเหอหนาน ของประเทศจีน โดยมีปริมาณน้ำฝนวัดได้ 617.1 มิลลิเมตร และเกือบเท่ากับปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยใน 1 ปีของมณฑล ซึ่งอยู่ที่ 640.8 มิลลิเมตร โดยได้เรียกเหตุการณ์นี้ว่าเป็นเหตุการณ์ “ฝนพันปี” และในอีก 1 สัปดาห์หลังจากนั้นก็ได้เกิดฝนตกในปริมาณมากในรัฐมหาสารากร ทางตะวันตกของอินเดีย ซึ่งมีฝนตกในเดือนนี้หนักที่สุดในรอบ 4 ทศวรรษ ทำให้เกิดน้ำท่วมหนักในหลายพื้นที่ของเมืองปรากฏการณ์น้ำท่วมใหญ่ดังกล่าวได้สร้างความเสียหายต่อชีวิตผู้คน ทรัพย์สิน และพื้นที่เกษตรของประเทศนั้นอย่างกว้างขวาง

การเข้าสู่ฤดูฝนของประเทศไทยนับแต่กลางเดือนพฤษภาคมไปจนถึงกลางเดือนตุลาคมของทุกปีนั้น พบว่าเมื่อ 2 - 3 ปีที่ผ่านมา ได้มีพายุลมมรสุมที่จะพัดพาฝนให้ตกในประเทศไทยจำนวนน้อยและปริมาณน้ำฝนที่เก็บกักได้ในเขื่อนมีจำกัด ไม่เพียงพอสำหรับจัดสรรน้ำให้กับพื้นที่การเกษตรให้ทำการเพาะปลูกนอกฤดูฝนได้ ในปีนี้ได้มีการพยากรณ์และคาดการณ์ว่าในช่วงปลายฤดูฝนหรือในช่วงปลายเดือนสิงหาคมจนถึงเดือนตุลาคม 2564 จะมีร่องความกดอากาศต่ำพาดผ่านบริเวณพื้นที่ภาคเหนือตอนล่างและภาคกลางตอนบน ซึ่งอาจจะทำให้เกิดฝนตกหนักในวงกว้างในแต่ละครั้ง จะมีปริมาณน้ำฝนที่ตกมากกว่าในช่วง 2 - 3 ปีที่ผ่านมา และมากกว่าเกณฑ์ปกติ อาจเกิดน้ำหลากและนำไปสู่การเกิดอุทกภัยในบริเวณกว้างตามมาขึ้นได้ อีกทั้งเมื่อช่วงปลายเดือนกรกฎาคมที่ผ่านมา ได้เกิดเหตุการณ์ฝนตกหนักในพื้นที่ของจังหวัดตากและจังหวัดเลยจนทำให้ปริมาณน้ำเอ่อล้นลำน้ำเมยจนท่วมพื้นที่ตามแนวลำน้ำในจังหวัดตากอย่างรวดเร็ว ส่วนในจังหวัดเลยเกิดน้ำเอ่อล้นท่วมในพื้นที่ลุ่มของลำน้ำหมัน ซึ่งเป็นเพราะได้รับอิทธิพลจากพายุ “เจมปากา” ทำให้มีฝนตกลงมาเป็นปริมาณมาก จากสถานการณ์ที่เกิดขึ้นข้างต้น ทำให้ตอกย้ำว่าในช่วงปลายฤดูฝนของปีนี้ อาจเกิดปรากฏการณ์ฝนตกหนักขึ้นอีกในหลายพื้นที่ของประเทศไทย และอาจนำมาซึ่งการเกิดน้ำหลากท่วมอย่างฉับพลันอย่างที่เกิดขึ้นในจีนหรือในเยอรมนี เป็นต้น และควรที่จะมีการเตรียมการเพื่อเฝ้าระวังและหาทางลดความเสี่ยงและลดผลกระทบจากภัยน้ำท่วมหลากอย่างรวดเร็วที่พึงเกิดขึ้นนี้

ในอีกด้านหนึ่ง หากพิจารณาจากข้อมูลสถานการณ์น้ำในอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ทั่วประเทศ 35 แห่ง ของกรมชลประทาน ณ วันที่ 8 สิงหาคม 2564 พบว่า มีปริมาณน้ำโดยรวมอยู่ที่ 38,191 ล้านลูกบาศก์เมตร หรือคิดเป็นร้อยละ 50 เทียบกับร้อยละ 43 ของปี 2563 ซึ่งมีปริมาณน้ำที่เพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตามปริมาณน้ำที่มีอยู่นี้จะใช้ได้เพียง

14,261 ล้านลูกบาศก์เมตร หรือคิดเป็นร้อยละ 27 ของปริมาณความจุอ่าง และยังสามารถรองรับไหลลงอ่างได้อีกประมาณ 1 เท่าตัวของการจัดเก็บกักได้ในปัจจุบัน ส่วนปริมาณน้ำที่จัดเก็บกักได้ในสี่เขื่อนใหญ่ ได้แก่ ภูมิพล สิริกิติ์ แควน้อยบำรุงแดน และป่าสักชลสิทธิ์ มีปริมาณกักเก็บน้ำรวม 8,222 ล้านลูกบาศก์เมตร หรือเพียงร้อยละ 33 ของความจุเขื่อนทั้ง 4 เขื่อนหลักรวมกัน ปริมาณน้ำต้นทุนที่มีอยู่ในเขื่อนยังพบว่ามีความจุที่ต่ำและหากมีพายุฝนเข้ามาเติมในช่วงเวลาช่วงฤดูฝนที่เหลืออยู่ก็จะสามารถเก็บกักน้ำเพื่อการใช้ประโยชน์ได้ในอัตราที่สูงขึ้น และจะเป็นประโยชน์ต่อการทำการเกษตรของเกษตรกรโดยเฉพาะในที่ราบลุ่มภาคกลางและภาคเหนือตอนล่างที่จะมีปริมาณน้ำเพียงพอให้ทำการเกษตรได้ทั้งปีในช่วงพ้นจากฤดูฝน ซึ่งดูเหมือนว่าพายุฝนและลมมรสุมที่จะเกิดขึ้นและพัดผ่านประเทศไทยในช่วงปลายฤดูฝนนี้ไม่น่าจะส่งผลกระทบต่อในวงกว้างและจะเป็นผลดีต่อการเติมน้ำลงสู่การเก็บกักของเขื่อนภายในภูมิภาคต่างๆ

ที่ผ่านมา ความแปรปรวน ของสภาพภูมิอากาศแม้จะคาดการณ์การเกิดพายุฝนได้ด้วยเครื่องมือสมัยใหม่ แต่บ่อยครั้งที่ขนาดของความรุนแรงที่เกิดขึ้นมีความแปรปรวนและไม่สามารถคาดการณ์ได้ล่วงหน้าในระยะเวลาที่ไกลออกไปได้อย่างถูกต้องแม่นยำ อีกทั้งขณะนี้ประเทศไทยจะประสบกับภาวะวิกฤตจากการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 สายพันธุ์เดลต้ากระจายไปทั่วทุกจังหวัดโดยเฉพาะในพื้นที่กรุงเทพฯ และปริมณฑลที่มีการระบาดอย่างหนัก ภาครัฐต้องใช้ทรัพยากรจำนวนมากไปกับการบรรเทาและป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 และหากเกิดภัยธรรมชาติอันเนื่องมาจากภาวะฝนตกหนักและนำไปสู่การเกิดอุทกภัยอย่างรุนแรงขึ้นตามมาด้วยแล้วจะเป็นภาวะวิกฤตซ้อนวิกฤตซึ่งจะส่งผลกระทบต่อผู้คนที่ทั้งในเมืองและในชนบท รวมถึงภาคการเกษตร อีกทั้ง จะนำมาซึ่งความสูญเสียเชิงเศรษฐกิจของประเทศเพิ่มสูงขึ้นเป็นทวีคูณ

สถาบันคลังสมองของชาติ ร่วมกับสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.) และเคหการเกษตร จึงได้ร่วมจัดเวทีเสวนาเรื่อง **“จับตาสถานการณ์น้ำปี 2564: จะเสี่ยงน้ำท่วมใหญ่ไหม”** เพื่อเป็นเวทีสำหรับให้ภาคีหน่วยงานภาครัฐและภาควิชาการที่มีบทบาทสำคัญในการบริหารจัดการเรื่องน้ำและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศได้มานำเสนอแลกเปลี่ยนมุมมองถึงสถานการณ์ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในช่วง 3 - 4 เดือนข้างหน้า

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเป็นเวทีในการนำเสนอและแลกเปลี่ยนข้อความรู้ ความเห็น และข้อมูลการวิเคราะห์เกี่ยวกับสถานการณ์ความรุนแรงของพายุฝนและภาวะน้ำท่วมหลากฉับพลันที่อาจเกิดขึ้นในวงกว้างกับประเทศไทยในปี 2564 และในอนาคตข้างหน้า
2. เพื่อให้เกิดข้อเสนอด้านมาตรการ แนวทางเตรียมความพร้อมเพื่อเฝ้าระวัง รวมถึงแนวทางลดผลกระทบหากเกิดเหตุการณ์ที่ไม่ปกติและรุนแรงขึ้น
3. เพื่อกระตุ้นเตือนเกษตรกรและประชากรในพื้นที่เสี่ยงให้เกิดความตระหนักรู้และเตรียมการป้องกัน รวมถึงเตรียมรับมือกับความเสียหายจากอุทกภัยและสธารณะภัยที่คาดว่าจะเกิดขึ้น
4. เพื่อพัฒนาโจทย์วิจัยด้านการประเมินความเสียหายและวิเคราะห์ความต้องการทรัพยากรน้ำ รวมถึงขีดความสามารถในการช่วยเหลืออันเนื่องมาจากอุทกภัยและภัยพิบัติ ตลอดจนการเสริมสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างภาคีต่างๆ ในการบริหารจัดการด้านทรัพยากรน้ำของประเทศ

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

ข้อความรู้และข้อมูลที่มีส่วนเกี่ยวข้องจะได้ตระหนักถึงสถานการณ์น้ำท่วมอย่างฉับพลันที่อาจจะเกิดขึ้นจากพายุฝนที่มีความรุนแรง การจัดทำมาตรการเตรียมการเพื่อป้องกันและบรรเทาผลกระทบจากภัยธรรมชาติอันเกิดจากน้ำท่วมฉับพลันอย่างรุนแรงหากเกิดขึ้น ซึ่งจะป็นประโยชน์กับภาครัฐ ภาคธุรกิจ และรวมถึงเกษตรกร

ผู้เข้าร่วมในการประชุมเสวนาฯ ผ่านระบบประชุมออนไลน์ (โปรแกรม StreamYard)

ประกอบด้วย เลขาธิการสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (สทนช.), อธิบดีกรมชลประทาน, ผู้อำนวยการศูนย์การเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศและภัยพิบัติ มหาวิทยาลัยรังสิต, ผู้อำนวยการสำนักกระบายน้ำ กรุงเทพมหานคร, ที่ปรึกษากลุ่มผู้ใช้น้ำชลประทาน และผู้ทรงคุณวุฒิด้านวิศวกรรมทรัพยากรน้ำ

ผู้ที่สนใจสามารถติดตามรับชมและรับฟัง(ถ่ายทอดสด) และรับชมย้อนหลังผ่านทาง

- Facebook Kehakaset Magazine วารสารเคหการเกษตร
- YouTube Kehakaset Magazine วารสารเคหการเกษตร
- สถานีวิทยุมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ <https://radio.ku.ac.th>

วัน และเวลา

กำหนดจัดเวทีเสวนาในวันที่ 27 สิงหาคม 2564 เวลา 13.30-16.00 น. ผ่านระบบประชุมออนไลน์

ติดต่อสอบถามรายละเอียด

คุณวรภัทร จิตรไพศาลศรี สถาบันคลังสมองของชาติ

โทร. 02-126-7632 ถึง 4 ต่อ 105, 084-084-6505 โทรสาร 02-126-7635 อีเมล worapat@knit.or.th

กำหนดการ
เวทีเสวนา เรื่อง “จับตาสถานการณ์น้ำปี 2564: จะเสี่ยงน้ำท่วมใหญ่ไหม”

ดำเนินการโดย
สถาบันคลังสมองของชาติ ร่วมกับ สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.) และเคหการเกษตร
วันที่ 27 สิงหาคม 2564 เวลา 13.30 – 16.00 น.
ผ่านระบบประชุมออนไลน์

วันศุกร์ที่ 27 สิงหาคม 2564

13.30 – 13.40 น. กล่าวต้อนรับผู้เข้าร่วม

โดย รศ.ดร.พีรเดช ทองอำไพ ผู้อำนวยการสถาบันคลังสมองของชาติ

13.40 – 15.30น. เวทีเสวนาเรื่อง “จับตาสถานการณ์น้ำปี 2564: จะเสี่ยงน้ำท่วมใหญ่ไหม”

ร่วมเสวนาและให้มุมมองโดย

- รศ.ดร.เสรี ศุภราทิตย์	ผู้อำนวยการศูนย์การเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศและภัยพิบัติ มหาวิทยาลัยรังสิต
- ดร.สมเกียรติ ประจำวงษ์	เลขาธิการสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (สทนช.)
- คุณประพิศ จันทร์มา	อธิบดีกรมชลประทาน
- คุณณรงค์ เรืองศรี	ผู้อำนวยการสำนักการระบายน้ำ กรุงเทพมหานคร
- คุณดำรงจิต ม่วงงาม	ที่ปรึกษากลุ่มผู้ใช้น้ำชลประทาน และอดีตผู้อำนวยการสำนักชลประทานที่ 11 ภาคกลาง

ดำเนินรายการโดย

รศ.มนตรี คำชู

ผู้ทรงคุณวุฒิภาควิชาวิศวกรรมทรัพยากรน้ำ

คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

คุณเปรม ณ สงขลา

บรรณาธิการ วารสารเคหการเกษตร

15.30-16.00 น. เปิดเวทีซักถาม

ติดตามรับชมและรับฟัง(ถ่ายทอดสด) และรับชมย้อนหลังผ่านทาง

- Facebook Kehakaset Magazine วารสารเคหการเกษตร
- YouTube Kehakaset Magazine วารสารเคหการเกษตร
- สถานีวิทยุมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ <https://radio.ku.ac.th>

อัปเดตเมื่อ 13 สิงหาคม 2564